

ÖNCE Kalite

YIL: 19 · SAYI: 142 · 6.50 TL · MART 2010

Küresel İnkeler Sözleşmesi ve Çalışma Hayatında Kadın Hakları

Sistem düşünürü ve Yöncem Araştırmasının yaratıcısı
R. Ackoff'u saygıyla anıyoruz...

KalDer
20
Yaşında

KalDer Üyelerine Çağrı
29 NİSAN 2010
KalDer OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI
Saat: 15:00 - 18:00
Boğaziçi Üniversitesi
Albert Long Hall Salonu

Tarihi yazan “0” kadınlar

“Latife Hanım’dan Fatma Seher’e, Halide Edip’ten Sabiha Gökçen’e, Türkiye tarihinde belirleyici rol oynayan kadınları 8 Mart Dünya Kadınlar Günü sebebiyle saygıyla anıyoruz. Bu yazımızda dünden bugüne tarihe damgasını vuran Türk kadınlarından Türkan Saylan, Behice Boran, Duygu Asena, Bahriye Üçok, Semiha Berksoy ve Leyla Gencer’in biyografilerine yer verdik. Bu altı eşsiz kadının öyküsü, kadınlarımızın gereken kararlılık ve güce sahip olduklarında ulaşamayacakları bir hedef olmadığını ispatlıyor.

Yaşadığımız coğrafya, yüzlerce yıldan bu yana, ataerkil düzenin etkisinde kalmış da olsa, her biri kendi adını bu topraklara devasa harflerle yazmayı başarmış "o" kadınları yetiştirebilmiş...

Güçlü kadınlar, öncü kadınlar, liderler! Kimileri suikasta uğramış, kimilerinin kulleri Boğaz'ın sularına serpilmiş, kimileri ise çalkantı ve heyecan dolu bir dönemin ardından kendini yalın ve sessiz bir hayata hapsederek ayrılmış bu dünyadan, Latife Hanım gibi... Latife Hanım'ın (Uşaklıgil), Mustafa Kemal'in eşi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk first lady'si olmadan önce Türkiye'de feminist hareketin öncülerinden olduğunu biliyoruz. İzmirli zengin bir ailenin kültürü kızı Latife'nin, yazar Halide Edip gibi Sultanahmet meydanında çok ateşli mitinglere katıldığı birçok tarihi belgede yer alıyor. Halide Edip ise Kurtuluş Savaşı'nda onbaşı unvanı alarak cephede fiilen inceleme yapan, korkusuz, araştırmacı ruhlu ve meraklı bir yazar. Öyle ki, onu, kimse, çizmelerini giyip siperlerde dolaşmaktan alıkoyamamış. Tıpkı cepheye mermi taşıyan köylü kadınlar gibi cesur ve gücünü topraktan alarak... İşte o kadınlardan biri Erzurumlu Fatma Seher. Nam-ı diğer Kara Fatma üstegmenlik rütbesine kadar yükselebilmiş, Balkan savaşına, I. Dünya savaşına ve Kurtuluş savaşına katılmış bir gönüllü kadın asker. Mustafa Kemal'le kısacık da olsa görüşebilmek için Erzurum'dan Sivas'a giden ve kendini zorla da olsa kabul ettiren Anadolu kadını... İstikbalin gelecekte olduğunu gören kadınlardan Sabiha Gökçen ise ilk kadın savaş pilotumuz. Bugün İstanbul'da bir havaalanı onun adını taşıyor. Bir Cumhuriyet kadını olan ve dünyada yaşayan sayılı Sümerologlardan biri olan Muazzez İlmiye Çığ ise 96 yaşına rağmen dimdik bir çınar gibi ayakta duruyor.

Günümüzde ise iş dünyasında, sanna, sosyal hayatta, eğitimde hala maruz kaldığı ayrımcılık ve savaşmak zorunda olduğu eşitsizlik, yine de yıldırmıyor kadınları. Mütjde Ar, Türkan Şoray, Sezen Aksu, Pınar Kür, Yıldız Kenter ve daha niceleri üretmeye, kadınlık onurları için mücadeleye ve "öteki" kadınlar için seslerini duyurmaya devam ediyorlar. Ümit Boyner, Arzuhan

Doğan Yalçındag, Suzan Sabancı, Aynur Bektaş ya da Umran Beba gibi iş kadınları mesleklerinin zirvesinde olmanın gururunu tüm kadınlarla paylaşıyorlar. Ancak üzerinde yaşadığımız bu topraklar, üstünden binlerce korkusuz kadın geçmiş olmasına rağmen, hala töre cinayetlerine, aile içi şiddete ya da iş hayatında baskıya maruz kalan milyonlarca kadını barındırıyor. Bu olumsuzlukların bir gün tamamen yok olmasını dileyerek Türkiye tarihinde birçok alanda belirleyici rol oynayan kadınlardan altısının kısa hayat öykülerine yer veriyoruz, hayatta olan ya da olmayan, adını sayamadığımız, on binlerce cesur kadına selam ederek... Dünya Kadınlar Günü kutlu olsun!

Türkan Saylan (1935-2009)

Kandilli'de çocukluk yıllarını geçiren Prof. Dr. Türkan Saylan İstanbul Tıp Fakültesi'nden 1963'te doktor olarak mezun oldu. "Tanısı kolay, tedavisi kesin, çağdışı bir hastalık yok etmek istiyoruz, bize yardım ediniz" sloganıyla 1976'da yola çıkan Saylan Cüzamla Savaş Derneği'ni kurdu ve 20 yıl içinde Türkiye'de bu çağdışı hastalığı kontrol altına almayı başardı. Ardından Türkiye'de eğitim alanındaki yetersizliklere ve imkânsızlıklara müdahale edebilmek için 1989'da Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'ni (ÇYDD) kuran Saylan özellikle kız çocuklarının eğitimi için "Baba Beni Okula Gönder" "Anadolu'da bir kızım var, öğretmen olacak" ve "Kardelenler" gibi birçok projeye imza attı. Saylan, 19 Mayıs 2009'da² ÇYDD bursiyerleri, gönüllüleri ve toplumun her kesiminden sevenleri tarafından, papatyalarla son yolculuğuna uğurlandı.

Behice Boran³ (1910-1987)

Türk siyasi tarihinde bir döneme damgasını vuran ve Türk Sosyalist hareketinin önemli temsilcilerinden Behice Boran, ortaöğrenimini Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'nde, yükseköğrenimini Amerika'da tamamladı. Boran, 1965 seçimlerinde Urfa'dan milletvekili seçilerek parlamentoya girdi. Birkaç dönem Avrupa Parlamentosu'nda Türkiye'yi temsil etti. Boran TİP'in 1970 yılındaki 4. Kurultayı'nda Genel Başkan seçildi. 12 Mart'dan sonra tutuklanarak 15 yıl hüküm giydi. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra yurtdışına çıktı. TKP ile TİP'in birleşmesi çalışmalarında yer alan Boran, iki partinin yetkili kurullarının birleşme kararını açıklamalarından iki gün sonra hayata veda etti. Boran'ın cenazesi Türkiye'ye getirildi ve TBMM'de düzenlenen bir törenle toprağa verildi.

Duygu Asena⁴ (1946-2006)

İstanbul'da dünyaya gelen pedagog-gazeteci-yazar Duygu Asena "Kadının adı yok" adlı eseriyle Türkiye'de kadın sorununa dikkatleri çekmeyi başardı. 1998'te müstehcen bulunduğu için yasaklanan kitap daha sonra Atıl Yılmaz tarafından sinemaya uyarlandı. Kadın hareketinin son dönem temsilcilerinden biri olan Asena başta Hürriyet olmak üzere birçok gazete ve dergide çalıştı.

Bahriye Üçok⁵ (1919-1990)

İlahiyat Fakültesi'nin ilk kadın öğretim üyesi olan Bahriye Üçok 1919'da Trabzon'da doğdu. Samsun ve Ankara'da onbir yıl lise öğretmenliği yapan Üçok "İslam Devletlerinde Kadın Hükümdarlar" adlı teziyle doçentliğe yükseldi. 1971'de Cumhuriyet Senatosu'na kontenjan senatörü olarak atandıktan sonra 1977'de CHP'ye katıldı. 1986'dan itibaren SHP üyesi olan Üçok 6 Ekim 1990'da evine gönderilen bir kitap paketi içine yerleştirilen bombanın patlamasıyla hayatını kaybetti.

Semiha Berksoy⁶ (1912-2004)

İstanbul'da doğan yüksek dramatik soprano, ressam ve tiyatrocu Semiha Berksoy İstanbul Kız Lisesi'ni bitirdikten sonra Güzel sanatlar Akademisi'nde resim dersleri almaya başladı. Bir yandan da İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda şan eğitimine devam etti. 1931'de Muhsin Ertugrul'un çektiği İstanbul Sokaklarında adlı ilk sesli Türk filminde oynadı. 19 Haziran 1934'de ilk Türk opera temsili olan Özsoy'da başrollerden birini üstlendi ve Atatürk'ün beğenisini kazanarak opera eğitimine devam etmesi için Berlin'e burslu olarak gönderildi.

Leyla Gencer⁷ (1928-2008)

İstanbul'da doğan opera sanatçısı Leyla Gencer İtalyan Lisesi'ni bitirdikten sonra İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda şan eğitimi almaya başladı. 1953'te Roma'ya giden sanatçı böylece İtalyan sahnelerine adımını atmış oldu. Sonraki yıl Napoli'de sergilediği Madame Butterfly operasındaki üstün performansından Napolili Türk adıyla anılmaya başladı. 1992'ye kadar operaya devam eden sanatçı bu tarihten itibaren eğitim çalışmalarına başladı. Her yıl Leyla Gencer bursu ile birçok gence yurtdışında opera eğitimi alma fırsatı veren Diva Milano'da öldü ve vasiyeti üzerine külleri İstanbul Boğazı'na serpildi.

Hazırlayan: Serra Sönmez

¹Prof. Dr. Türkan Saylan, Dr. Mustafa Söğüt, 20 Yıllık Savaşımız, Türkiye'de Cüzamla Savaşın Dünü - Bugünü - Yarını, Cüzamla Savaş Derneği Yayını, İstanbul, 1998

²Fikret Bils, Milliyet, 19 Mayıs 2009

³Ölümünün 20. Yılında Behice Boran, Kolektif, TÜSTAV İktisadi İşletmesi, İstanbul, 2007

⁴Duygu Asena, Kadının Adı Yok, Doğan Kitapları, İstanbul, 2008

⁵http://www.biyograf.net/kisiyrinti.asp?kisiid=2261

⁶Alpay Kabacak, Yüzyıllar Boyunca Kültür Başkenti İstanbul'un Seçkin Kültür İnsanları, Aves Kültür Yayınları, İstanbul, 2009, s. 236

⁷A.g.e. s. 340

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı 20 yıldır şiddete karşı duruyor. Kısıtlı olanaklara rağmen sunduğu sığınak hizmetiyle birçok kadın ve çocuğun yaşama yeniden tutunmasını sağlıyor.

Ülfet Taylı
Mor Çatı Gönüllüsü

Beş çocuklu K. A.'nın hikâyesi

"Kocam evlendikten bir-iki ay sonra şiddet uygulamaya başladı. Oysa severek evlenmiştim, aileme bile karşı çıkmıştım. Evlenmeden önce hiç belli etmiyordum, kendini çok iyi biri gibi gösteriyordum... Hamileydim. Avlunun içinde iki bölüm vardı. Birinde kayınvalidemler otururdu. Beni korumaya çalışarlardı, ama nafile... Banyonun içinde döverdi, kamıma, belime vururdu, yani çocuğa... Bıçaklarla bile saldırdı. Artık komşular polis çağırıyordı, ama polis de gelip bir şey yapmıyordu. "Şikâyetçiyisen alıp götürelim, ama iki üç gün sonra bırakmak zorunda kalacağız" diyorlardı. Şikâyet edemiyordum. Sonunda annesi ablamı aramış. "Gelin alın kız kardeşinizi, yoksa bu adam onu öldürecek" diye. O zaman İstanbul'da çalışan teyzemin oğlu da Mor Çatı'yı biliyormuş. Önce karakola gidip bu durumumu bildirmişler. Polisler gelip beni evden aldı. Çocuklarımı alamadım, çünkü nereye gideceğimi bilmiyordum. Bana yaptıklarının hepsini anlattım karakolda. Rapor almaya gittik, yaranların hepsini belgeledik. Ben geldikten sonra kayınanam "Babalara çocuklara şiddet uyguluyor" diyerek komşulardan imza toplamış. Onları da çok dövüyordu. Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan gelip çocukları almışlar. Onları sürekli görmeye çalıştım. 6 ay orada kaldılar. "Çocuklar sizi sürekli burada bırakacak değilim, alacağım" diyordum. Çünkü sürekli soruyorlardı. İki ay sonra devlet onları bana teslim etti. Beş çocuk... Mor Çatı'nın sığınağında bir yıldan fazla kaldım. Çok iyi arkadaşlıklarımız oldu. Kader arkadaşları... Çok güçsüzdüm ama orada kendime olan güvenimi yeniden kazandım, sanki hayata yeniden bağlandım. Hatta kızımınla beraber psikolog desteği aldım. Şimdi artık iş bulup hayatımı düzene sokmak istiyorum.

Kadına yönelik şiddete karşı mücadeleyi amaçlayan Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı kuruluşunun 20. yılını kutluyor. Bu amaç doğrultusunda hayata geçirilen ilk kadın örgütlerinden biri olan Mor Çatı, geçen 20 yıl içinde kadın hareketini ve şiddete karşı mücadeleyi ülkenin gündemine sokmayı başardı. Çalışmaları sonucunda yasal değişikliklerin gerçekleştirilmesi için savaştan vakıf, toplumda farkındalığın yükselmesine de katkıda bulundu. Diğer kadın örgütleri ile birlikte kampanyalar gerçekleştiren vakıf 1995'te ilk bağımsız kadın sığınaklarından birini hayata geçirdi ve bu sayede birçok kadın ve çocuğun maruz kaldığı şiddetten uzaklaşmasını sağladı. Mor Çatı Gönüllüsü Ülfet Taylı "Şiddete karşı" verilen savaşımı ve bu savaşımında kamu kurum ve kuruluşlarının duruşunu anlatıyor.

Çalışmalarınız nelerdir?

Bize gelen başvurular ve gönüllüler aracılığıyla dayanışma merkezini sürekli açık tutuyoruz. Şu ana kadar yaklaşık 25 bin kadın, çocukları ile birlikte Mor Çatı'dan destek aldı. Verdiğimiz destek, kadınlarla yaşadıkları deneyimi paylaşmak, onları yargılamadan dinlemek, görevli kurumlar konusunda bilgilendirmek, gönüllü hukukçular ve psikologlar aracılığıyla kendisine ve çocuklarına danışmanlık vermek gibi hizmetleri kapsıyor. Ayrıca bağımsız bir sığınak faaliyeti yürütmeyi önemsiyoruz. Feminist hareketin bu alanda uluslararası düzeyde geniş bir deneyimi var. Bunlar dışında gönüllü atölyeleri düzenliyoruz. Diğer kadın örgütleri ve sığınak açmak isteyen belediyelerle de atölye çalışmaları yapıyoruz. Bu konuda bize gelen talepler oluyor. 12 yıldır dayanışma merkezleri ve Sığınaklar Kurultayı'nın örgütlenmesinde aktif görev alıyoruz. Kurultay bu alanda faaliyet gösteren, mücadele eden tüm kadın örgütlerini, Sosyal Hizmet ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun (SHÇEK) ve belediyelerin ilgili birimlerini bir araya getiriyor.

Devletten bu çalışmalarınız için destek alıyor musunuz?

Biz bir kadın örgütlenmesiyiz. Bağımsız bir duruşu

HP, kadın inisiyatifinde ve farklılıkların yönetiminde öncülük ediyor

Küresel İlkeler Sözleşmesi (Global Compact) çerçevesinde HP diğer kurum ve kuruluşlara örnek olacak çalışmalar yapıyor.

Başta kadın istihdamının artırılmasına yönelik izlediği istikrarlı politika olmak üzere, iş hayatında farklılıkların yönetilmesi gibi stratejik öneme sahip çalışmalar gerçekleştiriyor.

Adnan Erdoğan
HP Türkiye İnsan Kaynakları Müdürü

HP'nin İnsan Kaynakları ve diğer iş grupları tarafından öncülüğünü yaptığı programlar fırsat eşitliğine yönelik hedefler ortaya koyuyor. Tüm çalışanlar ve yöneticiler arasında çeşitliliği hedefleyen HP yeni mezun istihdamlarında yüzde 50 oranını gözetiyor, Yüksek Yetenek Yönetimi, Lider Geliştirme, Koçluk ve Mentörlük programları sayesinde cinsiyet farklılığı olmamasını özellikle gözetiyor. Bununla beraber HP, kadın çalışanlara yönelik İş/Yaşam dengesi ve Kadın Sağlığı seminerleri, eğitimleri ve panelleri düzenliyor. Çalışan kadın elemanlarına kurumun sağlık sigortası kapsamında check - up, mamografi, sağlık-spor kültüplerine üyelik desteği ve benzeri alanlarda kadın sağlığına yönelik geniş kapsamlı haklar sağlıyor. Küresel İlkeler Sözleşmesi çerçevesinde HP, şirket içindeki tüm farklılıkları birer renk ve ayrıcalık olarak gözeterek bu farklılıkların doğru yerlere yönlendirilerek etkin şekilde kullanılmasını sağlıyor. HP, kadın inisiyatifine yönelik çalışmalara, gönüllü katılarak MEB - Unicef Haydi Kızlar Okula kampanyası gibi çeşitli sosyal sorumluluk projelerine de katkıda bulunuyor. HP Türkiye İnsan Kaynakları Müdürü Adnan Erdoğan, HP'nin iş dünyasına örnek teşkil edeceği çalışmalarını anlatıyor.

ABD'nin en büyük 20 şirket yöneticisi arasına giren Carly Fiorina'nın HP'nin CEO'su olmasının ardından HP'nin iş dünyasındaki

imajında ne gibi değişiklikler oldu?

Cinsiyet farklılıklarının taşıyacağı değişik bakış açılarından doğacak sinerji sadece iç dünyamıza değil, iş dünyamıza da zenginlik katabilmeli. Bütün araştırmalar kadınların işgücü yönetimine aktif katılımının pozitif yaklaşımlar eliyle verimliliği ve karlılığı artırdığını ortaya koyuyor. İş hayatında yeniden tanımlanmış; sağlıklı, adil ve faydacı bir başarı tanımının ve paylaşımcı refah anlayışının yerleşmesi, kadınların yönetimde daha aktif yer alması ile orantılı gözüküyor. Gelişmiş ülkelerde de kadın yönetici oranları düşük seyrediyor, mevkiler mevzi olmuş, kolay terk ediliyor. HP bu konuda küresel anlamda rol modellik yapan, "cam tavanı" çatlatan kuruluşlardan birisidir. Çalıştığı dönem içinde Fortune, yaptığı araştırma ile dünyanın en güçlü kadın yöneticisi olarak o dönemdeki yönetim kurulu başkanımız Carly Fiorina'yı açıkladı. Fiorina, zamanında ABD'nin en büyük 20 şirket yöneticisi arasına giren ilk kadındı.

HP'de kadınlar

Bayan Fiorina'nın CEO olmasının ardından geçen süre zarfında kadın çalışanlarınızın motivasyonunda artış gözlemlediniz mi?

Kadın çalışanlarımız özellikle en üst düzeyde gerçekleşen bu fırsat eşitliği anlayışından güç ve motivasyon aldılar. HP'de kadın çalışanların karar alıcı

Dünyadaki 6 kadın orkestra şefinden biri bir Türk Kadını: İnci Özdil

Bursa Devlet Senfoni Orkestrası Şefi İnci Özdil, Türkiye'nin ilk, dünyanın 6 kadın orkestra şefinden biri. Türkiye'nin 5. Devlet Senfoni Orkestrası'nı ve Sevda-Cenap And Vakfı'nın katkılarıyla Ankara'da Orkestra@Modern'i kuran Özdil, azmiyle yeni nesil kadın sanatçılara örnek oluyor.

Türkiye'nin de ilk kadın orkestra şefi olan Özdil, kız kardeşi besteci Sıdka Özdil'le beraber, Türkiye'nin beşinci senfoni orkestrası olan, Antalya Devlet Senfoni Orkestrası'nı kurdu. Ayrıca Özdil'in yeni nesil sanatçıların eğitimine katkı sağlamak amacıyla, Sevda-Cenap And Vakfı'nın katkılarıyla Ankara'da kurduğu Orkestra@Modern adında bir orkestra da bulunuyor. Erkeklerin kabul gördüğü orkestra şefliğinde bir kadın olarak karşılaştığı zorluklar karşısında yılmadan ilerleyen Özdil tüm dünyada tanınıyor ve takdir topluyor. Sanat dünyasında kadın olmanın zorluklarına karşın mesleğini başarıyla icra eden Özdil devletin, sanata ve

sanatçıya katkıda bulunmak isteyen iş dünyasına daha çok destek vermesi gerektiğini savunuyor. Özdil "Bugünü yaşayan ama geleceğe kültür ve sanat mirası bırakmayan bir toplumun gelecekteki varlığından söz edilebilir mi?" diyor. Sanatına ve işine tutkuyla bağlı kadın şef, özellikle kız çocuklarının eğitiminin hayati önemine dikkat çekiyor.

Kadınların toplumdaki ve çalışma hayatındaki konumlarını değerlendirir misiniz?
Kültürü kuşaklardan kuşağa taşıyan kadındır. Çünkü çocuğa bir kültürü ilk aktaran annedir. Bu nedenle annelerin topluma çok büyük hizmet ettiklerini ve

ama hiçbir zaman yılmadım. Kapılar yüzünüzde sıkı-sıkıya kapatılmaya çalışılıyorsa, kapıları çaldığınızda fırsatlar konusunda veya çalışmalarınızın gerçekleşmesinde zorluklar çıkarılıyorsa gerekirse o kapalı kapıları zorla açmaktan çekinmemelisiniz.

Biz de böyle yaptık ve mücadelemiz sayesinde kapıları açıp Türkiye'nin 5. Devlet Senfoni Orkestrası'nı kız kardeşim Besteci Sıdika Özdil ile birlikte kurabildik. Yüzümüze kapalı olan kapıları görünce dönüp gitseydik ülkemizin 5. Devlet Senfoni Orkestrası bu gün kurulmuş olacaktı.

Devlet sanatçılarının çalışma koşullarının düzeltilmesi için ne gibi değişiklikler yapmak gerekiyor?

Sanatçıların aldıkları ücretleri yükseltmek gerekiyor. Devlet desteği sanatta çok önemli, olmazsa olmaz koşuldur. Her ülke kendi ulusal sanatını ve sanatçısını özel koşullarla destekliyor, yaşıyor hatta yurt dışında tanıtımını sağlıyor, yardım ediyor. Sanatçının üretebilmesi için önündeki engelleri kaldırmak gerekli. Sanata ve sanatçıya katkıda bulunmak isteyen iş dünyasına destek verilmesi, devletin, yarattığı sistemle onlara kolaylıklar sağlaması çok önemli. İnsanlar yaşıyor, üretiyor ve ölüyorlar. O yaşayan insanların yüzyıl sonra kimler olduğunu bilmiyoruz. Ama onlar eğer müziğin yaratıcıları olan besteciler veya şairler, edebiyatçılar, ressamlar, mimarlar, heykeltıraşlar ya da sanatçılar ise, işte o zaman, sonraki yüzyıllarda bugünün kültürünün, sanatının taşıyıcı-

İnci Özdil Kimdir?

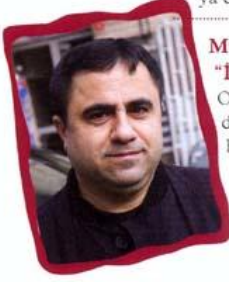
Türkiye'nin ilk kadın Orkestra Şefi İnci Özdil Ankara'da doğdu. Ankara Devlet Konservatuvarı'nın Piyano (Nimet Karatekin ve Mithat Fenmen ile) Kompozisyon (Necil Kazım Akses ve Nevit Kodallı ile) ve Orkestra Şefliği bölümlerinden Yüksek Lisans diploması ile mezun oldu. 1983'te Orkestra Şefliği uzmanlığı için devlet bursuyla İngiltere'ye gönderildi. Londra'da Guildhall School of Music daha sonra Royal Academy of Music'te George Hurst, Colin Metters, John Carewe, Sir Colin Davis ve Horst Neumann ile Orkestra Yöneticiliği, 1988'da İtalya'da Accademia Musicale Chigiana'da ünlü Orkestra Şefi Carlo Maria Giulini ile Alman Romantik Müziği üzerine çalıştı. İnci Özdil, Royal Academy of Music'e kabul edilip, birincilikle mezun olan "İlk Kadın Orkestra Şefi" unvanını aldı. Bunun yanı sıra, İngiltere'de K. Penderecki, I. Xenakis, O. Messiaen, H. W. Henze, T. Takamitsu ve K. Stockhausen gibi ünlü bestecilerin seminerlerine katılması, İnci Özdil'in çağdaş müziğe olan sevgi ve bilgisini derinleştirdi.

1988'de Hans Werner Henze Festivalinde "En İyi Yorumcu" ödülünü kazanan İnci Özdil'in konseri, BBC tarafından yayınlandı. 1989'da Rus Hükümetinin bursuyla St. Petersburg Konservatuvarı'nda İlyya Alexandrovich Musin ile Rus Müziği ve yorumu üzerine çalıştı. 1991'de Hollanda'daki Breda Müzik Festivali'nde seri konserler verdi. 1992-1994 yılları arasında İstanbul Devlet Senfoni Orkestrasında Şef Yardımcılığı yaptı. 1994'te Antalya Oda Orkestrasını kurup, 1997'de bu orkestrayı Antalya Devlet Senfoni Orkestrası'na dönüştüren İnci Özdil, Cumhuriyet tarihinde bir devlet orkestrası kuran ilk kadın olma unvanını da aldı. Bu sürece içinde besteci olan kız kardeşi Sıdika Özdil'in eserlerini çeşitli ülkelerde seslendirdi. Özdil, kurucusu olduğu Antalya Devlet Senfoni Orkestrası'ndan Nisan 2009'da Bursa Bölge Devlet Senfoni Orkestrası'na Orkestra Şefi olarak atandı. Modern müzik ve Türk bestecilerinin eserlerinin seslendirilmesine verdiği öncelik nedeniyle, British Council ve Seveda-Cenap And Vakfı'nın himayelerinde Ankara'da yeni kurulan Orkestra @ Modern'in beş kurucu üyesinden biri olan İnci Özdil, bu orkestranın da şefliğini yapıyor.

Tabuları yıkan Özdil, Cumhuriyet tarihinde devlet senfoni orkestrası kuran ilk kadın oldu.

Haklarımızı biliyor muyuz?

Yaşamak çoğumuz için hiç bitmeyen zorlu bir mücadele. Her aşılın engelin arkasından bir yenisi çok sürmeden geliyor. Bu mücadelenin önemli bir kısmını da çalışma hayatı oluşturuyor. Çalışan haklarına dair görüşlerini sordüğümüz toplumun farklı kesimlerinden birçok insan çalışma hayatlarından pek de memnun görünmüyor. Kimileri eşinin işsizliğinden yakınıyor, kimisi hayat pahalılığından, kimisi ise iş yerinde ayrımcılıktan... Zorlukların sebebi ise genellikle yasal düzenlemelere, yönetime ya da yaşanan bu döneme bağlanıyor. Ancak bilinçsizlik ve tepkisizlik, bazı çevrelerde sorunların esas sebepleri olarak saklı duruyor. Hal böyle olunca ortaya da şu sorular çıkıyor: Haklarımızı biliyor muyuz? Haklarımızı arıyor muyuz?

Muzafer Düker - Esnaf
"İnsanlar haklarını alıyor"

Orta ve büyük ölçekte kurumlarda çalışan insanların haklarını yeterince aldığını düşünüyorum. Küçük işletmelerde durum belki değişebilir. Bu durum çalışılan yere bağlıdır. Mesela ben kardeşimle çalışıyorum, onun haklarını da verdiğime inanıyorum.

Sedat Ayrancı - Reklamcı
"Maaşlar bile ödenmiyor"

Kurumsal yapılar içinde çalışanların hakları korunuyordur, ama orta ve küçük ölçekli iş yerlerinde çalışanların haklarını bir kenara bırakın, maaşlar bile ödenmiyor. Bunun sebebi ise kötü yönetim. En tepeden başlıyor, her kurumdan en küçük iş yerlerine kadar iniyor. Sığortaya da yansıyor, maaşların ödenmesine de diğer sosyal haklara da...

Vildan Şekerci - Emekli Sekreter - Ev Hanımı
"Ben çalışırken eşitsizlik yoktu"

Daha önce bir şirkette sekreter olarak çalışıyordum ve kadın olduğum için şu ana kadar herhangi bir sorun yaşamadım. Saniyorum çalıştığım dönemde insanlar biraz daha moderndi. Bizim zamanımızda eşitsizlik yoktu. Şimdi birçok olay duyuyoruz. Eskiden gündüz işe gidiyordum, akşam da eve gelince ev işlerini eşimle beraber yapıyorduk.

Songül Demir - Kafe işletmecisi - Pedagog
"Kadınlar ciddiye alınmıyor"

Kafe işletmeyi hem seviyorum hem de geçinmek için kendi kafemde çalışmayı tercih ediyordum. Çünkü Türkiye'de çalışma hayatında kadınların işi çok zor. Ben kendi işimi yaptığım için karşılaşmadım böyle bir sorunla ama çevremden duyduğum ve gördüğüm kadarıyla iş hayatında bir ayrımcılık olduğunu biliyorum. Durum yurtdışında da aynı... Yurtdışında çalıştığım zaman ayrımcılığa maruz kaldım, taciz gibi olaylara tanık oldum. En kötüsü de kadınların daha az ciddiye alınması...

Haklarımızı arıyor muyuz?

Güler Nurlu - Ev hanımı

"Kızlarıma önce kariyer diyorum"

Üniversiteden sonra evlendim ve bu arada havaalanında danışma bölümünde çalışmaya başladım. Ancak iki yıl sonra çocuğum oldu ve kendi isteğimle ayrıldım, çok da mutluydum. Fakat şimdi olsa ayrılmak istemezdim. Kadınların anne olması, evdeki işlerini sürdürmesi ve bunun gibi toplum tarafından yüklenmiş olan sorumluluklar onların kariyerlerini etkiliyor. Şimdi kızlarıma bakıyorum, şartlar da çok zor, kimse dürist değil... Ama onlara her zaman önce kariyer yapmalarını öneriyorum.

İhsan Yenigün - Emekli Muhasebeci

"Türkiye'de kadınların hakları düşüştü"

İlk çalıştığım fabrikada sendika yoktu, sonra sağ olsun işçiler sendika getirdi, biz de hiç patronla konuşmadan toplu sözleşmenin tüm haklarından faydalandık. 80'den sonra bütün sendikalar küçüldü, dolayısıyla haklar azaldı. Şimdi daha da azalıyor. O günden bugüne çalışanların sorunları devamlı arttı. Toplu sendikalar kurulamayınca, haklar da istenmiyor, böylece sorunlar da çoğalıyor. Eskiden kadınların emzirme odaları vardı, hamile oldukları zaman ikramiye alıyorlardı, devletten çeşitli yardımlar alıyorlardı, şimdi bu yardımlar yok denecek kadar azaldı. Türkiye'de özellikle kadın hakları düşüştü...

Eray Tanel - Eczacı Kalfası

"Çalışanlar yasal haklarını bilmiyor"

Benim haklarımla ilgili bir sıkıntım yok. Ama tanıdığım birçok insan işyerindeki şartlarından pek memnun değil. Öncelikli sorun maaşların düşük olması. Haklardan bahsetmişken biraz da çalışanların farkındalığına da değinmek lazım. Çoğu çalışan yasal haklarını bilmiyor. Bu yüzden yaşadığı haksızlıklara karşı koyamıyor.

Efe Karaca - Öğrenci - Anketör

"Engelliler toplumdan soyutlanmış hissediyor"

İş dünyasında kadınların durumu oldukça düşündürücü... Hemcinslerimin kadınlara yaşadığı rahatsızlıklardan ben utaniyorum. Buradan geçen kadını sadece cinsel obje olarak görenler bile var. Sadece kadınlar değil engelliler de birçok sorun yaşıyor. Bir engelli öğrenci arkadaşım var. Şu an okuyor ama ileride herkes gibi çalışmak istiyor. Şu anda kendini yaşadığı toplumdan soyutlanmış hissediyor. Okul sonrası için oldukça endişeli...

Nurcan Yorgun - Çiçekçi

"Aç kalmazsak ne mutlu"

Eşim çalışmıyor, ailemi ben geçindiriyorum, ev işlerini de ben yapıyorum, çocuklara da ben bakıyorum. Ama kocam evin reisidir. Eskiden rahatlıkla geçinebiliyorduk, ama artık hayat çok zor, kocam iş arasa da bulamaz artık, çünkü iş yok. Bu devirde aç kalmazsak ne mutlu bize!

